

mit fogott és mit kezdett csinálni? — Azzal stb.“ Két-három mondat leírása után megáll a munka, elolvassák és megvizsgálják, a végén pedig egy tanuló felolvasza a kész dolgozatot.

Arány János: „A bajusz“ c. költeményének tartalmát a következő vázlat alapján fogalmazzák meg a tanulók (III. oszt.); Bevezetés: Ki élt és hol? A falubeliek minek nevezték és miért? (Ne részletezzük!) Ide átmenet kell: *pedig — de —* szókkal! Tárgyalás: Új bekezdés. Átmenet. Az oláhcigányok, a vajda, a fürdő. (Ne részletezzük!) Befejezés: Ahogy a költemény végződik.“

Ideiktatunk még néhány kérdést a könyvből: „Nem sokat mit csináltam, hanem...?“ „Az öröm az embernek mién is meglátszik?“ „Mjje mit tölt be?“ „Ágaim mik mit csinálnak?“ „Mikor kinek mit ígért a szultán?“ „Mit is tanultunk, ha örülünk, ha félünk, ha fáj valamink, vagy ha nagyon csodálkozunk valamin, milyen mondattal fejezzük ki magunkat? Egész mondattal feleljétek!“

A fogalmazástanításnak eme módja csírájában elfojtja a tanuló egyéni kezdeményezését; a kérdésekhez csupán annyit fűzünk, hogy azokat föltétlenül távol kell tartani az iskolától.

A mondat szerkesztési készség és a jó egyéni stílus fejlesztése csak a tanulók készítette fogalmazványok tervszerű ellenőrzésével, vagyis a dolgozatok közös megbírálásával érhető el. Ezt a munkát egyetlen magyar óra sem nélkülözheti. „Az írásbeli dolgozás a tanításnak nem különleges függeléke, hanem szerves feladata; a dolgozást a tanítás központjához lehetőleg közel kell vinni“ — mondja a középiskolai utasítás. Az olvasmányok szétszedése ú. n. „irányító, vagy építő kérdések“ segítségével eltereli a tanulók figyelmét az olvasás igazi céljától. A szerző szerint: „a tanulók a kérdésre adott feleletekkel akarva, nem akarva“ felépitik az olvasmány tartalmát, pedig az a helyes tanítás, ha a tanulók *csakis akarva* vesznek részt a munkában. A modern fogalmazástanítás mellözi a költemények tartalmának leírását, mert ilyen feladat a költői mű lerombolását kívánja meg a tanulótlól.

Ha Busák Béla könyve nem is felel meg a korszerű fogalmazástanítás követelményeinek, de minden sorából a fáradságot nem kímélő és a gyermekeket őszintén szerető pedagógus szól az olvasóhoz.

Szántó Lőrinc.

Magyar paraszt mesék. Kiadják *Illyés Gyula* és *Ortutay Gyula*. *Buday György* rajzaival. Budapest, 1936. Franklin Társulat.

Az új képeskönyv a magyarság egyik legszínesebb kincsét, a népmesét viszi be a gyermekszobába. A népmese irracionális világa mindig közelállt a gyermekek képzeletéhez, csak újabban kísérleteznek, — nézetünk szerint reménytelenül, — hogy a másutt már különben is levitézlett realizmust a gyermekkönyvekbe bevigyék. Különben már itt is az ideje végre, hogy a magyar gyermek lelkevilágától alapjában véve távoleső német és amerikai gyermekkönyvek gyakran rossz fordításai helyett egy egészséges magyar jellegű ifjúsági irodalom alakuljon ki. Távol áll tőlünk, hogy a Gyöngyös-bokréták műnépiességének ifjúsági megfelelőjét követeljük. Az előttünk levő könyv ép jól megmutatja a helyes utat. A minden szempontból kitűnően szerkesztett meséskönyv teljesen hozzáértők munkája. Anyagát egyik kitűnő:

fiatal ethnologusunk, *Ortutay Gyula* úgy válogatta össze, hogy a közölt darabok szépségük mellett a magyar népmese sajátos tulajdonságait is megmutassák. Azt is csak helyeselni tudjuk, hogy a meséket úgy igyekeztek visszaadni, ahogy azt annak idején a parasztok szájáról feljegyezték. A természetesen szükséges átírások pedig ez alkalommal semmit sem vettek el a mesék varázsából, mert azt *Illyés Gyula*, a népigyökerű új irodalmunk egyik képviselője végezte el.

A könyv egy rövid bevezetéssel kezdődik, amelyik a népmese-kutatás legújabb eredményeinek ismeretével, végeredményben tudományos igénnyel, a gyermekeknek is érthető nyelven mondja el a legfontosabbat, miket a népmeséről különösen a felnőtteknek is tudni kellene. Így hangsúlyozza, hogy a népmese a magyar lélek legrégebb emlékeit őrizte meg, azt a világképet, mely még az őshaza magyarjainak lelkében élt, továbbá kifejezi parasztságunk életmódját, vágyait, törekvéseit. A könyv így tulajdonképpen a nemzetismeret célját is szolgálja s hisszük is, hogy akik kezükbe veszik, legyenek felnőttek, vagy gyermekek, nemcsak szórakozni fognak a Kacor királyon, nemcsak megnevetik *Ihók* és *Mihók* történetét, hanem ugyanakkor magyar voltukról is tanulnak.

Az egész könyv frissességével, üdeségével és fiatalságával jóleső új színt jelez az ifjúsági könyvpiacunkon. Ugy érezzük, hogy ezt az új színt *Buday György* remekbekészült rajzai adják meg neki. Ezek a rajzok jókedvűen követik a mesék bohókás ötleteit, kacagtató figuráit, maga aki csinálta, bizonyára gyermekkorára emlékezett és talán ezért illenek majd jól bele a gyermekszoba világába. *Buday* szerencsés kézzel eltalálta azt a stílust, amelyik a gyermek képzeletvilágának legjobban megfelel, ugyanakkor azonban mégsem „ereszkedik le”, mint tenni szokták, hanem a magas művészet minden finomságát megtartja.

Az olvasni-akaró gyermeket rendszerint nem becsülik meg eléggé. Mivel a kis olvasók kritikáját sem az írók, sem a kiadók nem hallhatják, nagyon sokszor selejtes dolgot adnak eléjük. Ez a könyv szerencsés kivétel. Mindent megad a gyermekeknek is, amit igényes felnőttek egy jó könyvtől kívánni szoktak. De azért nem ártott volna a tipografiai kivitelre egy kissé jobban ügyelni.

Baróti Dezső dr.

Horváth János egyetemi előadásaiából. Csokonai Csokonai költő-barátai. Földi és Fazekas. Budapest; 1936. Kókai.

Igen örülünk, hogy *Horváth János* egyetemi előadásai végre azok számára is hozzáférhetővé lesznek, akiknek másképp nincs módjuk a kitűnő professzortól tanulni. Mindenki tudja, hogy *Horváth János* munkássága a magyar irodalomtörténetírás új fejezetét jelenti. A most megjelent *Csokonai-előadása* is szépen mutatja azt a minden ködös spekulációt megvető, reális irodalomszemléletet, melyet nagyobb munkáiban s mindig megcsodéltunk. A magyar irodalomról való felfogásunk az utóbbi évtizedben — sokban ép *Horváth János* hatására, nagy átalakuláson ment keresztül. Így sokban megváltozott *Csokonai*ról való felfogásunk is. *Csokonait* rendszerint *Petőfi* alakjára szeretik stilizálni, csak népies költőt látnak benne. *Horváth Csokonai*